

РОЗДІЛ 3

ПОЛІТИЧНІ ПРОБЛЕМИ МІЖНАРОДНИХ СИСТЕМ ТА ГЛОБАЛЬНОГО РОЗВИТКУ

УДК 327(73:729.1)"2015/2022"(045)

DOI <https://doi.org/10.32782/2663-6170/2022.30.22>

ПОЛІТИКА США ЩОДО КУБИ У 2015-2022 РОКАХ

US POLICY ON CUBA IN THE PERIOD BETWEEN 2015 AND 2022

Вакарчук К.В.,*кандидат політичних наук, доцент,
доцент кафедри міжнародних відносин**Одеського національного університету імені І.І. Мечникова*

У статті розглянуто політику США щодо Куби на сучасному етапі, починаючи з приходу до влади Б.Обами та відкриття американського посольства на Кубі. Проаналізовано основні підходи та зовнішньополітичні доктрини США щодо відновлення політичного діалогу та зняття санкцій з Куби. Виявлено основні особливості у відмінностях між політикою США щодо Куби між адміністраціями Д.Трампа та Дж.Байдена. Доведено що трансформаційні процеси, зміни до конституції, введення посади президента, економічні та соціальні реформи, виявились недостатніми для повноцінного зняття ембарго з Куби. Підкреслено, що всі вжиті кроки в налагодженні відносин між Кубою і США не були заклик до припинення ембарго, а навпаки було призначено як «стимул» до змін на Кубі. Просування ідеї рівноправного партнерства Б.Обами було замінено на більш жорстку Д. Трампом. Було призупинено всі надбання попереднього уряду, всі зусилля виявились марними, особливо після ведення нових санкцій, включаючи обмеження операцій з компаніями, які контролюються кубинськими військовими. Нові економічні санкції, які припали в самий розпал пандемії спровокували глибоку економічну кризу на Кубі. Наступний президент США, Джо Байден, дав зрозуміти, що він повернеться до політики Обами, однак акцентуючи увагу, що процес нормалізації відносин між Кубою і США настане не скоро. Доведено у роботі, що нормалізація відносин між США і Кубою можлива тільки після докладання зусиль сторін в однаковій рівній мірі, тоді зможе сприяти процесу відновлення співпраці, як рівноправних партнерів. Для цього сторонам треба виробити комплексний план, який буде містити основні узгоджені вимоги сторін, методи вирішення проблем і певні терміни для виконання всіх вимог. Безумовно не варто очікувати, що процес нормалізації відносин станеться найближчим часом. Як мінімум цьому процесу перешкоджатимуть нестійкі позиції американо-кубинського лобі, яке дуже впливає на внутрішню політику США. Але слід зауважити, що останнім часом з'являється все більше прихильників відновлення відносин з Кубою, які спровоковані розчаруванням в ембарго.

Ключові слова: санкції, ембарго, зовнішня політика, кубинська відлига, американо-кубинські відносини.

The article considers the US policy towards Cuba at the current stage, starting with the coming to power of B. Obama and the opening of the American embassy in Cuba. The main approaches and foreign policy doctrines of the USA are analyzing regarding the restoration of political dialogue and the lifting of sanctions against Cuba. The main features of the differences between the US policy towards Cuba between the administrations of D. Trump and J. Biden have been revealed. It has been proven that the transformational processes, changes to the constitution, the introduction of the post of president, economic and social reforms, proved to be insufficient for the complete lifting of the embargo from Cuba. It is emphasized that all the steps taken to improve relations between Cuba and the USA were not a call to end the embargo, but on the contrary were intended as a "stimulus" for changes in Cuba.

The promotion of the idea of an equal partnership by B. Obama was replaced by D. Trump. All assets from the previous government were frozen, an effort that proved futile, especially after new sanctions were imposed, including restrictions on operations with companies controlled by the Cuban military. The new economic sanctions, which came at the height of the pandemic, provoked a deep economic crisis in Cuba. The next US president, Joe Biden, has made it clear that he will return to Obama's policy, however, stressing that the process of normalizing relations between Cuba and the US will not come soon. It is proven in the work that the normalization of relations between the USA and Cuba is possible only after the efforts of the parties are equal, then it will be able to contribute to the process of restoring cooperation as equal partners. For this, the parties need to develop a comprehensive plan, which will contain the main agreed requirements of the parties, methods of solving problems and certain deadlines for the fulfillment of all requirements. It is certainly not worth expecting that the process of normalization of relations will happen in the near future. At the very least, this process will be hindered by the unstable positions of the American-Cuban lobby, which greatly influences the domestic policy of the United States. But it should be noted that recently there are more supporters of restoring relations with Cuba, who are provoked by disappointment in the embargo.

Key words: sanctions, embargo, foreign policy, Cuban thaw, US-Cuban relations.

Постановка проблеми. На початку XXI ст. в американсько-кубинських відносинах настає новий етап, який характеризується більш високим ступенем розуміння зміни та пошуку нової моделі взаємодії між двома країнами. Трансформація багатьох сфер життя та зміна політичних режимів, суб'єктивізація зовнішньої політики багатьох країн Латинської Америки змінила і відносини США з регіоном. Історично сформовані позиції антагонізму стали застарілими та невідповідним сучасним реаліям та викликам сьогодення. Після приходу до влади нового президента Мішеля Діаса Канеля на Кубі почався новий період життя країни. Однак, не дивлячись на значні проведені конституційні, економічні, політичні реформи, для Куби ще залишається довгий шлях до пошуків порозуміння та імплементації низки законодавчих актів для позбавлення ембарго. Важливим фактом впровадження антисанкційних заходів є повна підтримка Кубою росії, небажання розібратись в реальних намірах кремля, лише посилить та відібере на довгий час вихід Куби на міжнародну арену у ролі самостійного суб'єкту міжнародних відносин.

Формування цілей статті. Метою даного наукового дослідження – є еволюція політики США щодо Куби у 2015–2022 роках. Для досягнення поставлених цілей потрібно визначити основні завдання, о самепроаналізувати початок переговорного процесу з адміністрацією Б. Обами та їх завершення при адміністрації Д. Трампа; розглянути можливості повернення до нормалізації відносин при адміністрації Д. Байдена; зробити порівняльний аналіз реалізованої політики адміністраціями США та визначити основні схожі тенденції.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Розгляд даної тематики представлений рядом робіт західної та вітчизняної політичної думки. Так, в статтях А. Баделли, автор характеризує зовнішню політику США переслідуванням давно застарілих цілей без будь-якого послідовного розвитку і проводить аналіз провалу політики щодо реформ на Кубі. Варто згадати роботи провідного спеціаліста в області міжнародної підтримки демократії і прав людини Т. Карозерса, в яких він аналізує підхід до політики просування демократії Барака Обами і Дональда Трампа. Особливу цінність представляє запропонована автором оцінка ефективності політики адміністрацій США. Провідними роботами в написанні даного дослідження займають статті професора державного управління і фахівця з латиноамериканської політики і зовнішній політиці США щодо Латинської Америки – У. ЛеоГранде. Варто відзначити, що автор в своїх роботах дотримується об'єктивної точки зору в розгляді та аналізі змін в кубино-американських відносинах.

Серед українських авторів можна виділити, статтю Н. Пасічник, яка зосереджена на вивченні

та аналізі політики Б. Обами, акцентуючи на якісні зрушення у американсько-кубинських відносинах. Роботи українських дослідниць Вакарчук К., Тараненко А. надала змогу визначити основні тенденції зовнішньополітичних векторів Д. Трампа та Дж. Байдена, підкреслюючи формування їх курсу в контексті передвиборчих програм.

Виклад основного матеріалу. У 2009 р. після приходу до влади Б.Обами, його політика базувалася на використанні менш «агресивної» зовнішньої політики, сприянню нової парадигми в просуванні демократії, яка була менш скомпрометована ліберально-демократичною і неоліберальною моделями і була більш «стійкою» [8]. Обама зробив значні зусилля щодо покращення дипломатичної взаємодії США з різними недемократичними урядами, в тому числі і з Кубою.

У перші дні свого президентства, а саме 22 січня 2009 р., Барак Обама наказав негайно почати роботу забезпечення належного розміщення осіб, які утримуються під вартою Міністерством оборони на військово-морській базі Гуантанамо та припинити роботу системи військових комісій адміністрації Буша по судовому переслідуванню затриманих, та підписав закон про послаблення обмежень і правил на поїздки та грошові перекази на острів для американців кубинського походження. З чого випливає, що США були дійсно зацікавлені відновити відносини з Кубою, а також переглянути і пом'якшити деякі положення економічної блокади, закріплені в Законі Хелмса-Бертона 1996 р., які гальмують взаємовигідне співробітництво між країнами. Дані рішення уряду США підтвердили надію кубинського лідера Рауля Кастро, що Б. Обама змінить загальну ворожу політику США, яка триває вже протягом півстоліття – з моменту проголошення революції на Кубі. А до цих подій, ще 3 січня 2009 р. Рауль Кастро заявив по державному телебаченню, що готовий почати переговори з урядом США в будь-який час, проте без посередників і напряму, як це робилося дотепер.

На п'ятому саміті Америк 2009 р. Сполучені Штати в черговий раз підтвердили, що прагнуть до нового діалогу з Кубою і подолання недовіри. Куба не була запрошена оскільки не є членом Організації Американських Держав. Також, Держсекретар США Хіларі Клінтон визнала, що політика США стосовно Куби під час президенства Буша була провальною. Заяви американських політиків знайшли позитивний відгук на Кубі і Кастро в лічені години відреагував на зміни в політиці Обами, виступивши з відкритою пропозицією про переговори, заявивши, що готовий обговорювати «права людини, свободу преси, політичних в'язнів – все» [13].

У цей момент важливим було не тільки зберегти досягнутий прогрес в поліпшенні відносин між сторонами, а й поглибити і форсувати пере-

говори про відновлення офіційних відносин між США і Кубою. Так, як країни не мали дипломатичних представництв для обговорення даних питань, переговори стали ініціюватися за участю Ватикану та Канади. Папа Франциск написав особисті листи президенту Обамі і президенту Куби Раулю Кастро, закликаючи до обміну полоненими і відновлення дипломатичних відносин. Участь Папи Франциска після його зустрічі з президентом США в березні 2014 р. дало можливість відкрити більше каналів зв'язку.

Процес переговорів почався в червні 2013 р., який тривав 18 місяців, при цьому більшість засідань проводилося в Канаді, завершився 17 грудня 2014 р., коли президент Барак Обама і президент Рауль Кастро оголосили одночасно, що вони досягли угоди про початок нормалізації відносин між Сполученими Штатами і Кубою. Ця історична подія сколихнула міжнародну спільноту, довівши, що обидві країни можуть поступово відходити від піввікової ворожості, щоб відкрити те, що Обама назвав «ною главою» в їх відносинах [11].

Однак найбільшою перешкодою на шляху до повної нормалізації відносин став Конгрес. Найбільші противники відновлення відносин між США і Кубою були республіканці, які звинувачували Обаму в заспокоєнні «ворогів» Америки і не допустять прийняття поступок по відношенню до Куби. Опитування Associated Press у 2014 р. показало, що 71% американців підтримали відновлення дипломатичних відносин з Кубою і 58% підтримали політику Обами щодо Куби в цілому. Його підтримали навіть більшість кубинських американців [11].

Найбільш нагальними стали питання виключення Куби зі списку країн, які спонсорують тероризм; просування прав і свобод людини і демократії на Кубі; міграційна політика США, що регламентується поправкою 1995 р. до Закону про регулювання 1966 р. Однак, 19 грудня 2014 р. на прес-конференції у Вашингтоні глава кубинської делегації Хосефіна Відаль заявила, що виключення зі списку країн спонсорів тероризму, не є попередньою умовою для відновлення зв'язків, однак не виключало, що це «дуже важливе питання» для Гавани, наполягаючи на цьому як публічно, так і в приватному порядку. А в приватному порядку список країн терористів дійсно міг бути згаданий, як попередня умова для відновлення роботи посольств: «Було б дуже легко відновити дипломатичні відносини, – сказав представник Держдепартаменту на брифінгу з журналістами, – якби вони не пов'язали ці дві речі» [16].

29 травня 2015 р. Куба була виключена зі списку держав, які спонсорують тероризм, що було одним з найважливіших кроків на шляху набуття довіри між сторонами для подальшого ефективного і плідного партнерства. І вже 20 липня 2015 р. Сполучені

Штати і Куба офіційно відновили дипломатичні відносини, відкрили свої посольства, де раніше розміщувалися Секції інтересів США і Куби.

Таким чином, зближення Куби і США за президентства Обами стало важливою історичною подією, адже це вперше за 50 років напружених відносин обидві сторони змогли досягти компромісних рішень, завдяки більш гнучкому підходу до переговорів Барака Обами і позитивно налаштованому Раулю Кастро, який розумів необхідність відновлення відносин для вирішення внутрішньополітичних і економічних проблем на Кубі.

Однак з наближенням виборів в США в 2016 році все гостріше поставало питання про подальші взаємини з Кубою, так як кандидати в президенти-республіканці критикували політику Обами по відношенню до Куби. Президент Дональд Трамп, який переміг на виборах у 2016 р., оприлюднив нову політику щодо Куби, запроваджуючи нові санкції. Так, 16 червня 2017 р. Трамп опублікував меморандум про національну безпеку про посилення політики Сполучених Штатів щодо Куби, включаючи обмеження операцій з компаніями, які контролюються кубинськими військовими.

Уряд Куби був дуже розчарований рішенням Трампа посилити санкції, однак підтвердив свою готовність продовжувати шанувати, і підтримувати діалог співпраці з питань, що становлять взаємний інтерес, і подальше ведення переговорів, стверджуючи, що Куба не піде на поступки своїм суверенітетом і незалежністю. На засіданні Національної асамблеї Куби 14 липня 2017 р. Рауль Кастро розкритикував нову політику адміністрації Трампа щодо Куби, як відступ від двосторонніх відносин, але повторив, що продовжить двосторонній діалог та співпрацю з питань, що становлять спільний інтерес з урядом США.

Відносини ще більш загострились, коли США підняли інцидент 2016 р. та почали стверджувати, що з кінця 2016 р. 26 людей, які працювали або були пов'язані з посольством у Гавані, постраждали від різних проблем через «звуковий напад». Але відсутність фактів у адміністрації США, доводила скомпрометованість даних подій та остаточно пошкоджувала відносини між США та Кубою, яка заперечувала, що стоїть за будь-якими діями проти іноземних дипломатів. Куба не заперечувала, що 24 американські дипломати та п'ятеро канадців отримали поранення, але виключила, що це було спричинено акустичною зброєю, як випустили американські чиновники («Ataque sónico», 2018). Влада Куби провела власне розслідування і запевнила, що розслідування показало «відсутність доказів, що свідчили про наявність передбачуваних акустичних атак» [5].

Трамп також змінив політику США щодо Куби з приводу самої неоднозначної частини кубинського економічного ембарго, а саме стосовно

III розділу Закону Хелмса-Бертена, дозволивши кубинським американцям, чиє майно було захоплено під час революції на острові, подавати позов не тільки проти кубинського уряду, але й іноземних компаній, що працюють з цим майном. Якщо, з самого початку дії Закону Лібертад 1996 р. III розділ призупинявся усіма президентами, починаючи з Білла Клінтона до Барака Обами, посиляючись на національні інтереси країни, то Дональд Трамп був більш рішуче налаштований застосувати цей розділ. Від цього моменту, наприклад, колишні власники кубинських нікелевих шахт можуть вимагати відшкодування збитків у канадської Sherritt International Corporation, яка інвестувала в кубинську галузь видобутку нікелю. Згідно з аналізом Державного департаменту повне впровадження Розділу III могло заповнити федеральні суди США близько 200 000 позовів [12].

Не можна відкидати і той факт, що політика Д. Трампа порадувала критиків Куби, які виправдовували застосуванням ним більш жорстокої сили, вказуючи на постійне порушення прав людини кубинським режимом. Але, якщо говорити зі сторони політичних реформ, то завдяки Конституції, яка була схвалена Національною Асамблеєю Куби 22 грудня 2018 р. та прийнята 24 лютого 2019 р. після загальнодержавного референдуму, можна було говорити, що кубинський уряд мав наміри змінювати й більш дискусійні аспекти внутрішньої політики.

Апогеєм антагонізму між США і Кубою стало включення Держсекретарем США М. Помпео Куби до щорічного списку країн, сертифікованих як такі, що не повністю співпрацюють з антитерористичними зусиллями США у травні 2020 року. За думкою міністра закордонних справ Куби Бруно Родрігеса, це був політичний маневр «щоб задобрити антикубинську меншину у Флориді». Помпео ж обґрунтував цей крок звинуваченням Гавани у «неодноразовому наданні підтримки актам міжнародного тероризму в наданні безпечної гавані терористам». Помпео також стверджував, що Куба брала участь у «ряді злочинних дій у всьому регіоні», підкреслюючи свою підтримку авторитарного лідера Венесуели Ніколаса Мадуро, якого Трамп безуспішно намагався скинути [14].

За кілька днів до закінчення терміну президентства Д. Трампа, Куба офіційно була включена в список країн, які спонсорують тероризм, що значно ускладнювало відновлення відносин з майбутньою адміністрацією США. Відтепер, Куба стояла поряд з такими країнами, як Північна Корея, Іран і Сирія з 12 січня 2021 року. Країни, які включаються до цього списку, потрапляють під чотири основні категорії санкцій, котрі включають: обмеження на іноземну допомогу США; заборона на оборонний експорт та продаж; певний контроль за експортом товарів подвійного використання; та

різні фінансові, міграційні та інші обмеження. Здебільшого це стосується політики міграції, грошових переказів, співпраця за трафіком торгівлі наркотиків і людьми в регіоні Латинської Америки.

По суті, це був відкат у покращенні американо-кубинських відносин. Куба залишалась зацікавленою у відновленні переговорів з урядом США, тому що 2020 рік став найбільш катастрофічним для кубинської економіки. Економічна, комерційна та фінансова блокади спричинила величезні збитки, а посиленні санкції і обмеження, введені Трампом, спричинили проблеми у критично важливому туристичному секторі, які були ще більш посилені впливом пандемії COVID-19 та привели до повноцінної рецесії [10].

Представляючи нову стратегію національної безпеки, президент Джо Байден випустив Тимчасову стратегічну орієнтацію, де він рішуче висловлювався щодо повернення до процесу просування демократії, як єдиного інструменту забезпечення безпеки та миру, насамперед співпрацюючи з демократичними партнерами. Отже, створення стійкої основи для американо-кубинських відносин також буде залежати від того, наскільки Гавана зробить для захисту прав людини і відкриття простору для політичного інакомислення. Тому що Байден зацікавлений у тому, щоб зробити права людини основою зовнішньої політики США. За відсутності прогресу на цих напрямках політика США буде, як і раніше вразлива для тиску з боку жорстких голосів серед американських кубинських виборців у Флориді, які відіграють величезну роль в політиці американського президента. Але все ж є підстави очікувати, що президент Джо Байден спробує повернутися до процесу нормалізації доби Обами з Кубою, якому він сприяв як віце-президент, звісно ж при умові, що на Кубі дійсно будуть демократичні зворушення.

Таким чином, одним з керівних принципів політики щодо Куби Дж.Байдена буде підтримка демократії і прав людини. Радники Байдена раніше пропонували йому почати з ослаблення грошових переказів від кубинських американців і ослаблення обмежень на сімейні поїздки. Але Білий дім дав зрозуміти, що такі кроки можуть не відбутися найближчим часом. Однак прес-секретар Білого дому Дженніфер Псакі заявляла що буде піддано ретельному аналізу ряд політичних рішень, прийнятих адміністрацією Трампа, включаючи рішення оголосити Кубу державою, що підтримують тероризм [15].

Відносно міграційної політики Байден вирішив продовжити дію національної надзвичайної ситуації щодо Куби, яку також продовжував Обама в 2016 році, і Управління з надзвичайних ситуацій, що стосується регулювання стоянки і руху суден. Як і раніше, для США, існує необхідність продовження цієї надзвичайної ситуації, яка пов'язана з несанкціонованим заходом

будь-якого судна, зареєстрованого в Сполучених Штатах, в територіальні води Куби. Так як, це не тільки завдає шкоди зовнішній політиці США, він покликаний забезпечити безпечну, впорядковану і законну міграцію, а й може дестабілізувати обстановку в регіоні. Відтік кубинських громадян може поставити під загрозу безпеку США і найближчих сусідів. Тому згідно з цим указом, секретар президента США може встановлювати правила і положення, що регулюють стоянку і рух будь-якого судна, іноземного або місцевого, в територіальних водах Сполучених Штатів, які можуть бути використані для рейсу в територіальні води Куби, і може створити небезпечні умови для пересування осіб, які емігрують насамперед без офіційних документів.

В такому випадку, кубинці позбавляються можливості скористатися переліком умов для міграції, які викладені в новому запропонованому законі Байдена про модернізацію імміграційної системи, який був направлений до Конгресу 20 січня 2021 року. Законопроект надає багатообіцяючі перспективи отримання громадянства для осіб без документів, на тимчасовий правовий статус з можливістю подачі заяви на отримання грін-карти через п'ять років, якщо вони пройдуть перевірку на наявність кримінальних правопорушень і національної безпеки і сплатять податки. Але, як стало очевидно, Куба не буде однією з країн на яку поширюватиметься даний законопроект.

Д. Байден доки не має чіткого бачення врегулювання дискусійних питань, які стосуються грошових переказів та комерційних рейсів між США та Кубою. За часів Обами грошові перекази та подорожі США сприяли розширенню молодого приватного сектора Куби, даючи громадянам стартовий капітал та клієнтуру. Але радник Байдена, який розмовляв з Reuters, додав, що, хоча президент, який приходить, хоче «розширити можливості» кубинського народу, «ми не можемо повернути годинник на січень 2017 року» [6]. Не дивлячись на те, що є підстави вважати, що будуть активізовані переговори Д. Байденом, кубинський уряд та кубинська спільнота не впевнені, якими будуть основні вимоги та критерії щодо подолання політичного бар'єру між країнами.

Взаємна недовіра між Вашингтоном і Гаваною, а також жорсткі настрої серед кубинсько-американського співтовариства, ймовірно, загальмують швидке зближення. Тому, Байдену треба шукати поступовий підхід до взаємодії з Кубою, починаючи з заходів, які покращують економічне благополуччя кубинців, це насамперед: дозвіл комерційних рейсів, що прямують на Кубу та зняття обмежень на грошові перекази. Однак, кубинський уряд також має відіграти свою роль у поліпшенні відносин та виконати основні вимоги імплементації демократичних ідей.

Адміністрація Д. Трампа невпинно «обнуляла» ухвалені за часів президентства Б. Обами домовленості між Гаваною і Вашингтоном та обмежувала дію економічних двосторонніх зв'язків. Дж. Байден, коли став президентом, зазначав, що він не проти знову відновлювати і покращувати дипломатичну взаємодію з Кубою. Як він зазначив, дипломатична взаємодія з Кубою була одним з найуспішніших напрямків у діяльності адміністрації Б. Обами. І оскільки Д. Трамп перекинув його майже повністю, то відновлення сьогодні такого напрямку дипломатичної співпраці є необхідним першим кроком Сполучених Штатів. Для цього пропонується зробити наступне:

По-перше, вилучити Кубу зі списку спонсорів тероризму, ініціювавши такий розгляд в Департаменті. По-друге, зробити особисте послання президента Дж. Байдена президентові Куби Мігелю Діазу Канелю, підтверджуючи зацікавленість США у відновленні конструктивних відносин. По-третє, відновити роботу посольства США в Гавані і надати дозвіл Кубі сформувати склад свого посольства у Вашингтоні. По-четверте, відмінити заборону на поїздки співробітників уряду США на Кубу з офіційних питань [2, с. 56].

За період правління до сьогоднішнього дня Джо Байден, по факту зберіг політику свого попередника щодо Куби, зберігши введення Трампом санкції і наполягаючи на демократичних перетвореннях у державі перед пом'якшенням економічного тиску. Цілі США полягають у підтримці демократії та захисті громадянських прав населення острова. Хоча й кубинське питання ще на початку минулого року не стояло серед пріоритетів зовнішньої політики адміністрації Байдена, найбільші за десятиліття липневі протести в країні знову актуалізували пошук можливостей розв'язання кубинської кризи. Разом з тим, він повинен враховувати внутрішньополітичну боротьбу та позицію численної кубинської діаспори, яка виступає за недопущення зняття ембарго без суттєвих поступок із боку офіційної Гавани. Зрештою, зміна політичного курсу щодо Куби не задекларована серед пріоритетів нинішньої політики президента США [4].

Фактором ризику для американсько-кубинських відносин є те, що небезпека поширення авторитаризму залишається на першому місці серед трендів 2022 р. Повне зняття санкцій нині, на тлі недавніх протестів та відсутності відповідних поступок і компромісів із боку кубинської влади, є навряд чи доцільним і малоімовірним з боку адміністрації Джо Байдена. Водночас низькою є вірогідність того, що нинішня кубинська влада радикально змінить свій запланований курс [4].

Висновки. Б. Обама став першим президентом, який після кубинської революції, пішов на зближення з Кубою дипломатичним шляхом. США та Куба відновили дипломатичні відносини у 2015 р.,

але США зберігало економічне ембарго, не дивлячись на деякі поступки та послаблення. Обидві країни розуміли важливість взаємного партнерства через економічну та стратегічну складову насамперед. Однак, усі досягнення, що відбувалися за президентство Б. Обами було скасовано більш жорсткою політикою Трампа через нівеляцію кубинським урядом прав та свобод людини та систематичне їх порушення. Внесення Куби до переліка країн-спонсорів тероризму ускладнило процес подальших переговорів для майбутньої адміністрації США, а саме для новообраного президента Д. Байдена у 2021 р.

Отже, майже всі адміністрації США не вели послідовну політику щодо Куби, тому що не було чітко виробленої стратегії, по якій американському уряду слід було б діяти, щоб досягти конкретно поставленої мети – повернути Кубу в міжамериканську систему відносин і провести там демократичні реформи. Бараку Обамі вдалося встановити дипломатичні відносини в 2015 році, проте це не передбачало зняття ембарго. Дональд Трамп шляхом ввів болючі економічні санкції, які припали в самий розпал пандемії і спровокували глибоку економічну кризу на Кубі. Наступний президент США, Джо Байден, дав зрозуміти, що він повернеться до політики Обами, однак акцентуючи увагу, що процес нормалізації відносин між Кубою і США настане не скоро.

Перед країнами стоять два найбільш важливих, неврегульованих питання: встановлення дипломатичних відносин і зняття економічного ембарго, які перешкоджають досягненню стратегічних інтересів. Але перед цим варто ще більше невирішених питань і непорозумінь. На момент 2021 року країнам, в першу чергу, має бути розслідувати інцидент, пов'язаний із звуковою атакою на співробітників посольства США в Гавані. Тільки перегляд цієї події та винесення нефальсифікованих відомостей вирішать, в якому напрямку будуть рухатися країни. І в разі перегляду справи на користь Куби, слід розгляд виключення Куби зі списку країн-спонсорів тероризму, включена в 2020 році знову, щоб надалі досягти рішення щодо міграційної політики між країнами. Куба в свою чергу повинна переглянути здійснення основних прав і свобод людини в своїй державі.

У разі розгляду нормалізації відносин між США і Кубою тільки докладання зусиль сторін в однаковій рівній мірі, зможе сприяти процесу відновлення співпраці, і як рівноправних партнерів. Таким чином обидві сторони повинні будуть йти постійно на компроміси, щоб США і Куба стали знову могли співпрацювати на двосторонньому рівні. Для цього сторонам треба виробити комплексний план, який буде містити основні узгоджені вимоги сторін, методи вирішення проблем.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Вакарчук К. В. Відносини між США та Латинською Америкою після обрання Джо Байдена. Борисфен Незалежний геополітичний центр Борисфен Інтел. URL: <https://bintel.org.ua/analytics/politics/vidnosini-mizh-ssha-ta-latinskoju-amerikoju-pislya-obrannya-dzho-bajdena/>
2. Вакарчук К.В. Зовнішня політика Джо Байдена щодо країн Латинської Америки. Бінтел «Журнал Геополітичної Аналітики». 2021. 1. С. 59-69.
3. Пасічник Н. Політика США щодо Куби за президентства Б. Обами. *Американська історія та політика*, 2016. Вип. 2. С. 197-205.
4. Тараненко А. Перспективи кубинсько-американських відносин за президентства Байдена. Аналітичний центр ADASTRA. 3.01.2022. URL: <https://adastra.org.ua/blog/perspektivi-kubinsko-amerikanskih-vidnosin-za-prezidentstva-bajdena>
5. Куба дісе ке но ай евіденсіас де атакес акустікос контра діпломатікос де Естадос Унідос. (Куба заявляє, що немає доказів акустичних атак на американських дипломатів). 27.11.2017. *BBC News Mundo*. URL: <https://www.bbc.com/mundo/noticias-america-latina-41777399> (іспан. мовою)
6. Acosta N. Cubans applaud Biden win, hope for easing of sanctions. Reuters. 8.11.2020. URL: <https://www.reuters.com/article/us-usa-election-cuba-idUSKBN27N0Z5>.
7. Badella A. Between Cold War and War On Terror: George W. Bush And Cuba's Bioweapons, 2001-2004. *Polymath: An Interdisciplinary Arts and Sciences Journal*, 2009. 4 (4). С.1-18.
8. Badella A. US Democracy Promotion in Cuba after the Cold War – Part 2. *Pluto Journals: International Journal of Cuban Studies*, 2015. 6 (2). С. 157-188.
9. Carothers, T. Democracy Policy Under Obama: Revitalization or Retreat? Washington, DC: Carnegie Endowment for International Peace. 12.01.2012. URL: https://carnegieendowment.org/files/011212_transcript_democracyobama1.pdf.
10. LeoGrande W. M. Cuba's Economic Crisis Is Spurring Much-Needed Action on Reforms. *World Politics Review*. 17.11.2020. URL: <https://www.worldpoliticsreview.com/articles/29222/in-cuba-economic-crisis-spurs-much-needed-action-on-reforms>
11. LeoGrande, W. M. A Long Road to Havana. *The Cairo Review of Global Affairs*. URL: <https://www.thecaireview.com/essays/a-longroad-to-havana/>, 2016.

12. LeoGrande, W. M. Trump declares economic war on Cuba. *The Conversation*. 20.04.2019. URL: <https://theconversation.com/trump-declares-economic-war-on-cuba-115672>.
13. Obama offers Cuba "new beginning". *BBC News*. 18. 04. 2009. URL: <http://news.bbc.co.uk/2/hi/americas/8004798.stm>.
14. Phillips T. Trump administration puts Cuba back on 'sponsor of terrorism' blacklist. *The Guardian*. 11.01.2021. URL: <https://www.theguardian.com/us-news/2021/jan/11/cuba-us-sponsor-terrorism-blacklist-sanctions-trump>.
15. Torres N., G. Cuba policy shift 'not a top priority' for Biden, White House says. 10.03.2021. *Miami Herald*. URL: <https://www.miamiherald.com/news/nation-world/world/americas/cuba/article249826558.html#storylink=cpy>
16. Vick K. Cuba Talks Turn Awkward Over Terror Listing. *TIME*. 27.02.2015. URL: <https://time.com/3726954/cuba-terror-list>.